

Tõrvandi Kooli õpilaste toetamise kord

1. Üldalused

Tõrvandi Koolis lähtutakse õpilaste toetamisel kaasava hariduse põhimõttest, mille kohaselt tagatakse igale lapsele võimetekohane õpe, rakendades vajalikke tugimeetmeid ja kohandusi õpikeskkonnas, et toetada õppimist ja soodustada sotsiaalset kaasatust.

1.1. Tuge vajavate õpilaste õppe korraldamise kontekstis peab Tõrvandi Kool oluliseks **ennetavaid tegevusi**, sh positiivse koolikliima hoidmine, süstemaatiline kiusuennetusega tegelemine, seadusliku esindaja (edaspidi: *vanem/lapsevanem*) kaasamine, laste kohanemise jälgimine, toetav füüsiline keskkond ja päevakava, klassi dünaamika teadlik juhtimine, lapsega tegelevate täiskasvanute vaheline koostöö, huvihariduse võimaluste pakkumine, tervishoiuteenuse kättesaadavus, emotsionaalse toe pakkumine ja sotsiaalsete oskuste õpetamine.

1.2. Tõrvandi Kooli tugisüsteem on suunatud õpilastele, kelle ajutine või püsiv õpiraskus, tervises seisund, sotsiaal-emotsionaalne raskus, andekus, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis, õppekeskkonnas (sh tugipersonali kaasamine).

1.3. Tõrvandi Kooli tugikeskus koosneb kahest harust. Tugikeskuse õpiharu keskendub tuge vajavate õpilaste toetamisele ja nende õppetöö ning keskkonna kohandamisele. Sotsiaalpedagoogiline haru keskendub vaimse ja füüsilise tervise probleemide varajasele märkamisele ning õpilaste sotsiaalse- ja karjäärialase arengu nõustamisele ja toetamisele. Mõlemad harud moodustavad ühtse ja tervikliku võrgustiku õpilaste, töötajate ja lapsevanemate nõustamiseks ja toetamiseks.

1.4. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega.

1.5. Üldist tuge rakendatakse õpilasele, kellel tekib takistus koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel. Üldine tugi hõlmab endas õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist ainetunnis, TAJA- (töö andekate ja abivajajatega) või konsultatsioonitunnis, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.

1.6. Haridusliku erivajadusega õpilaseks loetakse õpilast, kelle puhul kooli poolt rakendatud üldine tugi ei ole andnud arenguks soovitud tulemusi ning kooliväline nõustamismeeskond on andnud soovitusel rakendada tõhustatud tuge või erituge.

1.7. Haridusliku erivajadusega õpilaste õppe ja arengu toetamiseks korraldab koolisisest meeskonnatööd ja koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist kooli direktori poolt määratud **haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineeri** ehk HEVKO.

1.8. Tõhustatud toe või eritoe otsuse saanud õpilase toetamiseks arvestab kool koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud tugimeetmeid ning koostöös lapsevanema(te)ga planeeritakse lapse edasine toetamine.

1.9. Õpilaste toetamise kord on sätestatud kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, põhikooli riikliku õppekava ning Tõrvandi Kooli õppekavaga.

2. Tugiteenuste rakendamine

2.1. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor. Õpilasele tagatakse vajadusel vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus.

- 2.2. Tugiteenuseid võib osutada ka väljaspool kooli. Kui tugiteenused on korraldatud väljaspool kooli, teeb teenuse osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.
- 2.3. Tugiteenuse rakendamine, selle sisu, maht ja kestus otsustatakse tugispetsialistide, klassi- ja aineõpetajate koostöös. Rakendatava tugiteenuse maht ja sisu ei sõltu niivõrd õpilase meditsiinilisest diagnoosist või määratud puudest, kuivõrd sellest, millist õppekorraldust ja tugiteenuseid õpilane vajab.
- 2.4. Juhul kui lapsevanem või õpilane on esitanud kirjaliku sooviavalduse tugiteenuse saamiseks või kui kooli töötajate hinnangul ilmneb vajadus teenuse järele, korraldab kool õpilasele ja/või lapsevanemale võimaluse vestelda tugispetsialistiga mitte hiljem kui nädala jooksul.
- 2.5. Õnnetusjuhtumi puhul või olukorras, kus õpilase enda või teiste õpilaste elu või tervis on ohus, tuleb õpilasele teenust pakkuda esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui järgmisel tööpäeval.
- 2.6. Õpilasele, kellele rakendatakse üldist tuge, tõhustatud tuge või erituge, avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart. Individuaalse arengu jälgimise kaardi avab õpitoe juht-HEVKO või sotsiaalpedagoogilise töö juht ning sinna teevad sissekandeid lapsega töötavad õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kaks korda õppeaastas. Lapsevanemal on võimalik oma lapse kaardiga tutvuda Stuudiumi keskkonnas.
- 2.7. Individuaalse arengu jälgimise kaart sisaldab tugispetsialistide poolt õpilasele läbi viidud hindamise, testimise ja uuringute tulemusi, õpetajate tähelepanekuid, koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitusi, rakendatud teenuseid ja meetmeid, järeldusi vajalike sekkumiste kohta ning hinnangut nende tulemuslikkusele.
- 2.8. Tugiteenuseid rakendatakse mudeli **märkamine-kaardistamine-sekkumine-analüüs** põhimõttel.
- 2.8.1. **Märkamine** - tugiteenuse vajaduse märkamine klassiõpetaja, aineõpetaja, tugispetsialisti, lapsevanema või meditsiinitöötaja poolt. Esmase info kogumine õpilase arengu ja hakkamasaamise kohta, sealhulgas koolivalmiduskaardi või individuaalse arengu jälgimise kaardiga tutvumine.
- 2.8.2. **Kaardistamine** - andekuse, õpiraskuse või ajutise mahajäämuse väljaselgitamine. Selleks kasutab kool pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, õpilase käitumise eesmärgistatud vaatlemist erinevates koolikeskkondades ja õpituatsioonides, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava teabe koondamist (nt meditsiiniliste uuringute tulemused). Kaardistamise tulemused kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Vajadusel tehakse koostööd kooliväliste spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.
- 2.8.3. **Sekkumine** - toe rakendamine õpilasele, mis hõlmab näiteks õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist (sh andekatele), tugispetsialistide teenust, õpiabitundide korraldamist (individuaalselt või rühmas) või individuaalse õppekava koostamist. Samuti lapsevanema või õpetaja toetamine läbi juhendamise, nõustamise. Vajadusel kaasatakse koolivälised spetsialistid.
- 2.8.4. **Analüüs** - pakutud tugimeetmete tulemuslikkuse analüüs, kokkulepete sõlmimine edasisteks tegevusteks. HEVKO koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega fikseerib õppeaasta lõpus toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks. Tulemused kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile.

3. Pakutavad tugimeetmed ja -teenused

3.1. Tuge vajavate õpilaste toetamine koolis rakendub:

- 3.1.1. **klassi tasandil**, mida koordineerib klassiõpetaja või klassijuhataja - varajane märkamine, vestlus õpilasega, vestlus perega, õppe individualiseerimine ja diferentseerimine, TAJA/ainekonsultatsioonide pakkumine, kujundav hindamine, õpilase emotsionaalne toetamine, kohandatud õpikeskkond ja/või õppematerjalid;
- 3.1.2. **kooli tasandil** koordineerivad õpitoe juht-HEVKO ja sotsiaalpedagoogilise töö juht.

Õpitoe juhi-HEVKO koordineerimisel - eripedagoogi, logopeedi ja abiõpetaja teenuse ning õpiabitundide pakkumine, individuaalse õppekava rakendamine;

sotsiaalpedagoogilise töö juhti koordineerimisel - psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse pakkumine, käitumise tugikava rakendamine;

3.1.3.**kooliväliselt, mida** koordineerivad õpitoe juht-HEVKO ja sotsiaalpedagoogilise töö juht vastavalt oma tööloikudele, näiteks koolivälise nõustamismeeskonna, kohaliku omavalitsuse lastekaitsepetsialisti, piirkonnapolitseeriku kaasamine.

3.1.4.Tõrvandi Kool pakub järgmisi tugimeetmeid:

Tugimeetmed	Kirjeldus	Rakendaja
Täiendav juhendamine	Klassiõpetaja või aineõpetaja poolt läbi viidav õpilase individuaalne lisajuhendamine väljaspool ainetundi (TAJA, konsultatsioonitund).	Klassiõpetaja, aineõpetaja
Õppe individualiseerimine ja diferentseerimine	Õppetöö individualiseerimine ja diferentseerimine hõlmab õppe kohandamist vastavalt õpilase või õpilaste grupi vajadustele (nt abivahendid, lisaselgitused, lisaaeg, ülesannete raskusastme reguleerimine, diferentseeritud hindamine, ülesannete mahu vähendamist). Sätestatud õpitulemusi ei vähendata.	Klassiõpetaja, aineõpetaja
Kohandatud õpikeskkond	Koolikeskkonnas tehakse vajadusel ja võimalusel kohandusi õpilase arengu toetamiseks ning erivajadustega arvestamiseks. Koolikeskkonna loomisel välditakse auditivset või visuaalset ülestimuleerimist. Kooli füüsiline õpikeskkond on mitmekesine, pakkudes võimalusi rahunemiseks, puhkamiseks, liikumiseks. Liikumispuude või -raskusega õpilastel on võimalus kasutada lifti. Kasutusel on õppimist ja keskendumist toetavad väikevahendid, näiteks liivakell, helisummutavad kõrvaklapid, lauasirmid, sensoorsed vahendid jne.	Kool
Abiõpetaja kaasamine	Abiõpetaja ülesanne on ajutiste õpiraskustega ning haridusliku erivajadusega õpilaste toetamine ning abistamine ainetundides koos õpetajaga.	Aineõpetaja/ klassiõpetaja, abiõpetaja
Õppe läbiviimine individuaalselt või rühmas	Õppekavas toodud eesmärkide täitmiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks on võimalik õpilase õpetamine väikerühmades või individuaalselt. Rühmaõppe on korraldatud õpilaste vajaduste iseloomust lähtudes (andekus, õpiraskus), põhjendatud ja ajaliselt piiritletud. Rühmade moodustamisel arvestatakse lisaks aineõpetaja arvamust, tugispetsialistide, HEVKO ja/või koolivälise nõustamismeeskonna soovist.	Õpiabiõpetaja, aineõpetaja / klassiõpetaja, eripedagoog, logopeed
Individuaalne õppekava (IÕK)	IÕK on õpilasele koostatud õppekava, kus planeeritakse ette tingimused õpilase jõukohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või	Klassiõpetaja, aineõpetaja, tugipersonal

	asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel individuaalne õppekava. IÕK koostamise võib algetada: aineõpetaja, klassiõpetaja või lapsevanem. IÕK koostatakse HEVKO koordineerimisel. Lapsevanem kaasatakse nii IÕK koostamise kui rakendamise protsessi.	
Käitumise tugikava	Individuaalne käitumise tugikava on kirjalik eesmärgistatud plaan käitumisraskustega õpilase toetamiseks õpikeskkonnas. Käitumise tugikava koostatakse õpilastele, keda iseloomustab oskamatus mõista ja adekvaatselt reageerida enda ja kaaslaste emotsioonidele, millest tulenevalt tekivad raskused suhtlemisel nii eakaaslaste kui täiskavanutega. Käitumise tugikava koostatakse meeskonnatöös õpilase, vanemate, õpetaja(te), tugispetsialistide ja teiste lapse võrgustiku liikmetega.	Sotsiaal-pedagoogilise töö juht, õpetaja(d), lapsevanem(ad)
Erikläss	Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel alusel tõhustatud ja erituge vajavatele õpilastele õppetöö läbiviimiseks ning vajaliku toe pakkumiseks rakendatav tugimeede õpilastele, kelle sobib õpe struktureeritud võimalikult väheste samaaegsete stiimulitega õpikeskkonnas ning kes vajavad eakohasest enam individuaalse abi ning erimetoodilist õpetust. Eriklassi vastuvõtmise otsustab direktor.	Eriklassi õpetaja
Koduõpe tervislikel põhjustel	Koduõpe on väljaspool kooliruumi korraldatav õpe. Seda rakendatakse, kui õpilase tervises seisund ei võimalda tal koolis õppes osaleda. Koduõpet tervislikel põhjustel korraldab kool ja seda rakendatakse vaid koolivälise nõustamismeeskonna otsusel ning lapsevanema taotlusel, mille raames korraldab kool õppetegevust vastavalt PGSile.	Kool, lapsevanem
Koduõpe lapsevanema soovil	Seda rakendatakse, kui lapsevanem soovib oma lapse õppetööd iseseisvalt korraldada. Koduõpet vanema taotlusel korraldab ja finantseerib vanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest. Vanema taotlusel koduõppe rakendamiseks esitab vanem direktorile taotluse hiljemalt 20. augustil või 20. detsembril, otsuse koduõppe rakendamiseks teeb õppenõukogu.	Lapsevanem
Tervishoiuteenus	Koolitervishoiuteenus on õpilastele osutatav tervishoiuteenus, kus hinnatakse ja jälgitakse õpilaste tervist, tegeletakse haiguste ennetamisega ning tervise edendamisega. Koolitervishoiuteenust osutab kooliõde, kes teeb koostööd õpilase, lapsevanema, õpetaja, kooli juhtkonna ja teiste kooli tugispetsialistidega.	Kooliõde
Võrgustikutöö	Erinevate osapoolte koostöö õpilase arengu ja heaolu toetamisel. Võrgustikutöö hõlmab koostööd nii lapse ja pere kui kooli ja koolivälise spetsialistide (politsei, lastekaitse spetsialist, tervishoiutöötajad)	Õpitoe juht-HEVKO, sotsiaalpedagoogilise töö juht

	vahel. Erinevate osapoolte kaasamisel peetakse silmas lapse huve ja vajadust lähtuvalt olukorrast.	
--	--	--

3.1.5 Tõrvandi Kooli tugispetsialistid:

Tugiteenus	Kirjeldus
Eripedagoog	Eripedagoogi ülesanne on õpilase arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning õpivajaduste väljaselgitamine. Õpetajate juhendamine ja nõustamine õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel. Õpiabirühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine.
Logopeed	Logopeedi ülesanne on õpilase kommunikatsioonivõime hindamine, kommunikatsioonihäiretega õpilaste väljaselgitamine, nende suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine ning neile sobiva suhtluskeskkonna soovitamine. Õpetajate ja lapsevanemate nõustamine õpilaste keele ja kõne arengu toetamisel.
Psühholoog	Psühholoogi ülesanne on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine. Õpilaste nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul. Tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamine. Õpilase vajadustele vastavate sekkumiste ja ennetustöö kavandamine ning läbiviimine. Õpilase toetamine ning vanema ja koolipersonali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekus toe korraldamisel.
Sotsiaalpedagoog	Sotsiaalpedagoogi ülesanne on õpilase sotsiaalsete oskuste hindamine ning tema eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine, õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ning toetamine, koolis esilekerkivate sotsiaalsete ja koolikohustuse täitmist takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.

4. Töö andekate õpilastega

- 4.1. Andekus on õpilase individuaalne potentsiaal saavutada silmapaistvat edu ühel või mitmel alal, see moodustub kõrgete võimete, loovuse ja pühendumuse koosmõjul.
- 4.2. Andekas õpilane on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmiseid võimeid: intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, silmapaistev loominguline mõtlemine, liidrivõimed, silmapaistvad võimed kujutavas või esitluskunstis, füüsiline võimekus.
- 4.3. Andekate õppetöö korraldamist koordineerib kooli direktori poolt määratud spetsialist.
- 4.4. Andekale õpilasele tagatakse individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt, sealhulgas kooliväliste haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.
- 4.5. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse:
 - 4.5.1. klassiõpetaja, aineõpetaja, klassijuhataja, tugispetsialisti, ringijuhataja ja lapsevanema tähelepanekutest;
 - 4.5.2. pedagoogilis-psühholoogilise hindamise (s.h. testimine) tulemustest;
 - 4.5.3. aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel esinemise tulemustest;
 - 4.5.4. kooliväliste spetsialistide (nt treener, ringijuhendaja) tähelepanekutest ja soovitustest.
- 4.6. Andekaid õpilasi toetatakse järgmiselt:

4.6.1.**klassi tasandil** - keerukama raskusastme ja ainekava laiendavate ülesannete võimaldamine, loovust nõudvate või sisemist huvi toetavate lisaülesannete pakkumine, õpetaja TAJA tunnis osalemine, klassile suunatud õpilasvõistlustel osalemine (nt Känguru);

4.6.2.**kooli tasandil** - info edastamine väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest; ettevalmistus aineolümpiaadideks, võistlusteks ja konkurssideks, koolisisestel olümpiaadidel, õpilasvõistlustel ja projektides osalemine; lühiajaline diferentseeritud õppetegevus (noppeõpe), huviharidus, õpilasfirmad, õpilase andele pühendumuse toetamine (nt võistlustel, olümpiaadidel osalemise võimaldamine, koolivälise tegevuse arvestamine õppekava osana, tunnustamine);

4.6.3.**kooliväliselt** - koolivälistel olümpiaadidel, ainevõistlustel osalemise toetamine; suunamine teaduskooli ja süvakursustele kõrgkoolide juures; suunamine muusika-, näite-, kunsti- ja spordiklubidesse; osalemine teaduspäevadel- ja konverentsidel; koolivälistesse projektidesse kaasamine (nt rahvusvahelised projektid, uurimisgrupid).

4.7. Andekate õpilastega töötamiseks korraldab direktor tegevuskava koostamise, milles esitatakse andekuse väljaselgitamiseks ja ande süvitsi arendamiseks läbiviidavad tegevused õppeaasta jooksul.

5. Toetamise korra muutmine ja täiendamine

5.1. Dokumendi täiendamine ja muutmine toimub õppeaasta jooksul tehtud ettepanekute ja tähelepanekute põhjal.

5.2. Muudatused kinnitab direktor.